

Najiminitnejšo vlogo pa je igral Strossmayer na vatikanskem koncilu. V svojem uvodnem govoru dne 28. decembra 1869. l. je dokazoval, da bo dogma o papeževi nezmotljivosti odtujila Slované Rimu, ter naglašal pogubnost jezuitskega delovanja. V drugem svojem govoru dne 24. januarja 1870. je zahteval, da naj papeštvo ne bo samo sinekura laških škofov, marveč naj imajo vanje pristop tudi škofi drugih narodov, in da naj se katoliška cerkev ne postavlja v nasprotje z moderno družbo. Največjo senzacijo je vzbudil njegov sijajni govor proti papeževi nezmotljivosti dne 22. marca 1870. V klasični latinščini in z blestečo zgovornostjo je dokazoval nezmisljenost te dogme, toda vsi njegovi in njegovih somišljenikov naporji so bili zaman, nauk o papeževi nezmotljivosti se je proglasil za dogmo. Ves svet je pričakoval, da se Strossmayer ne ukloni dogmi, a zgodilo se je čudo: podvrgel se je molče.

Značilno za njegovo mišljenje in čuvstvovanje je, da je Strossmayer v novi svoji katedrali, ki jo je na svoje stroške zgradil za 3 milijone kron, pel prvo svojo mašo pri otvoritvi v staroslovenskem jeziku. Njegovi nazori o slovanskem bogoslužju so znani. No, zato je tudi skrajno nepriljubljen v visokih cerkvenih in vladnih krogih. In ko je slavil sivolasi starček v Djakovu pretekli mesec svoj devetdeseti rojstni dan, sta se ga spominjala v ljubavi pač pravoslavni srbski kralj Peter in razkolni srbski patriarh Branković, ne pa njegov metropolit, zagrebški nadškof Posilović in tudi ne njegova duhovna sobrata slovenska škofa — Jeglič in Napotnik.

No, pa to preziranje s strani njegovih sobratov menda častitemu starčku ne bo zagrenilo zadnjih let dolgega, a tudi zaslužnega njegovega življenja.

Rasto P.

Slika Primoža Trubarja. Po lesorezu iz leta 1578., ki diči jako primerno Aškerčevega Primoža Trubarja, je naslikal g. Ivan Grohar portret tega velikega rojaka našega. Slika, ki je bila zadnji čas razstavljena v izložbenem oknu Schwentnerjeve knjigarne, je polna življenja in nov dokaz velike umetniške zmožnosti Groharjeve.

Vega v inozemstvu. Poslala se nam je sledeča zanimiva objava, ki jo je prinesla znamenita francoska revija „L' Enseignement Mathématique“ in ki priča, da je naš Vega tudi med Francozi znan:

Monument au mathématicien Vega.

Une souscription) est ouverte a Laibach (Autriche) pour l' erection d' un monument à la memoire du mathématicien Vega (1754 — 1804) auteur de Tables de logarithmes.

Mais Véga n' a pas seulement été l' auteur d' une Table de logarithmes qui en est aujourd' hui à sa 80e édition, il a laissé, en outre, plusieurs traités de mathématiques qui ont atteint un grand nombre d' éditions et dont l' un d' eux est resté en usage à l' Ecole d' Artillerie pendant plus d' un demi — siècle. Véga est précisément l' un des premiers qui ait compris la nécessité d' introduire une forte culture, scientifique dans les écoles militaires. Il est également le premier qui, en Autriche, ait fait de la propagandè en faveur du système métrique pour les poids et mesures.

Nous empruntons ces quelques renseignements à l' intéressante étude biographique de M. la Capitaine Fridolin Kaučič, intitulée Georg Freiherr von Vega, 2te verbesserte illustrierte Auflage, (28 p.), Vienne 1904. Ou y trouvera non seule-

¹⁾ En voyer les dons a. M. le Capitaine Joh. Kramaršič, Inf. Reg. 27, a Laibach, Autriche; ou a. M. le prof. Krazer, Westendstr. 57, Karlsruhe, Allemagne.

ment un apereu de le carrière scientifique de Vega, mais ausi de très belles pages consacrées, à sa carrière militaire qui fut des plus brillantes.

Italijanski strokovni vojaški list „Rivista d' artiglieria e genis“ pa pri naša o Vegovem životopisu, ki ga je objavil g. stotnik Fridolin Kaučič, sledečo notico:

„Questo opuscolo, che contiene una pregevole biografia del l'insigne matematico ed artigliere austriaco Giorgio barone di Vega, meriterebbe di essere difusso anche fra noi, poichè ci presenta il luminoso esempio di un dotto e prode ufficiale che dedicò tutta la vita alla scienza ed al servizio del suo paese.

Il Vega nacque nel 1754 da poveri contadini a Sagoritz, villaggio del ducato di Carniola, e fece i suoi studi, fra stenti e privazioni, nelle scuole di Lubiana. Fin dai primi anni egli dimostrò un'attitudine particolare per le matematiche, che poi coltivò sempre con impareggiabile fervore, contribuendo grandemente al loro progresso colle sue opere.

Entrato nell'arma d' artiglieria come semplice cannoniere, mercè il suo valore e la sua coltura scientifica, avanzò rapidamente fino al grado di tenente colonnello, e sarebbe certo salito ai più alti gradi militari, se, ancora in giovane età, nel 1802, egli non fosse perito per mano di un assassino.

Il Vega si distinse sui campi di battaglia, nelle guerre contro i Turchi e contro i Francesi, non meno che nei suoi prediletti studi matematici, e, tanto nelle armi, quanto nella scienza, si acquistò grande fama e meritati onori.

Le sue opere, che sono tuttora molto apprezzate dai cultori delle discipline matematiche, furono tradotte nelle principali lingue ed ebbero molte edizioni: così del *Manuale logaritmico-trigonometrico* ne furono stampate 80.

La biografia, che qui segnaliamo e dalla quale abbiamo ricavato i brevissimi cenni che precedono sulla vita del Vega, comparve già nel 1886 come articolo dell' *Organ der militär-wissenschaftlichen Vereine*, ora l' Autore, capitano Kaučič, per rendere un tributo di omaggio alla memoria del predetto scienziato nella ricorrenza del 150° anniversario della di lui nascita, ne ha pubblicato la presente nouva edizione, riveduta e illustrata, alla quale auguriamo, come merita, il miglior successo“.

Jugoslovanski almanah. Z velikim veseljem se je pozdravila povsodi na shodu jugoslovanskih umetnikov in književnikov v Belgradu sprožena misel, izdati povodom I. jugoslovanske umetniške razstave almanah, v katerem naj bi bile reprodukcije najboljših slik in umetnin, izloženih na tej razstavi, in književni doneski najboljših jugoslovanskih pisateljev. Ta ideja je našla v krogih umetnikov in književnikov vseh štirih jugoslovanskih plemen navdušenih pristašev in upravičeno se je pričakovalo, da dobimo skoro v roke dragoceno knjigo, ki bi naj bila nekak odsev sedanje jugoslovanske kulture. Te nade pa se, kakor vse kaže, izjalovijo. Poroča se namreč iz Belgrada, da almanah še ne izide sedaj in da je sploh vprašanje, če zagleda do spomladi luč sveta. Kaj je pravzaprav tega krivo, se ne more tako natanko poizvedeti, ker osrednji odbor v tem pogledu molči. Čujemo, da so krivi, da se „Jugoslovanski almanah“ zakasni — Slovenci, ki so poslali v treh skupinah toliko gradiva, da ni mogoče priobčiti vsega. Ker osrednji odbor noče izbirati, kaj bi se naj priobčilo in kaj izpustilo, pošlje vse slovenske prispevke nazaj v Ljubljano, da se Slovenci sami zedinijo, kaj se naj v almanahu natisne in kaj izpusti. Osrednji odbor se baje tudi pritožuje, da mu je urednik nekega slovenskega leposlovnega lista (*Dom in Svet*) poslal prispevke okrog njegovega lista zbranih pisateljev mesec kesneje, ko je že zdavnaj potekel za vpošiljatev določeni rok. Koliko je ta vest resnična, ne vemo, menimo pa, da se ne motimo, ako trdimo, da Slovenci vkljub gori navedenim